

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Hål(l) i er! Nu drar vi på semester

Lassén-Seger, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 19/10/2023

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lassén-Seger, M. (2023). Hål(l) i er! Nu drar vi på semester: Recension av Laura Ruohonen & Linda Bondestam: *Hela Konkarongen*. *Hufvudstadsbladet*, 19. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401041307>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Hål(l) i er! Nu drar vi på semester

Laura Ruohonen & Linda Bondestam: *Hela konkarongen*. Övers. Annika Sandelin. Förlaget, 2023.

Vad är egentligen en konkarong? Svenska Akademiens ordböcker svarar att det är ett franskt lånord som i uttrycket "hela konkarongen" i vardaglig svenska avser allt- eller allesammans. Som lockande bilderbokstitel är uttrycket väl funnet. Inte minst för att bilderböcker med ett kollektiv av protagonister är bilderboksskaparen Linda Bondestams bravur. En annan är samarbeten över lands- och språkgränser. I fjol kom *Här är alla andra* (2022) med text av svenska Mimi Åkesson. Nu i höstens bokflod, sjösätts *Hela konkarongen* (2023) med text av finska Laura Ruohonen.

I den nya bilderboken som sprakar av livs-, färg- och ordglädje drar ett gäng taggade turister ut till en ö för att njuta solsemesterns avbrott i vardagslunken. Gruppen omfattar en brokig skara djurfigurer: Ruggen, Kroko, Bossen, Macke och mamma Lulu med valparna Li och lilla Pi. Hela konkarongen är ett gäng älskvärt skruvade, överentusiastiska resenärer som vill få ut allt och lite till av sin semesterresa.

Färgfest och Jansson-hommage

Ruohonen är hyllad författare av barndikt, dramatiker och regissör. Till bilderboken hämtar hon ett utpräglat sinne för elegant ordvrängeri och träffsäker dramatik. Bondestam agerar ultimata scenograf och förser varje uppslagsscena med ny rafflande miljö, ett myller av figurer och förbluffande förvecklingar. Det är en färgfest utan like. Full fart från det ögonblick gängets rosa minibuss kör vilse i djungeln, tills avskedsparat på stranden.

Bondestam har framgångsrikt utforskat den taktiska bilderbokens möjligheter med utvikbara sidor i *God natt på jorden* (2018) och *God morgon rymden* (2022). Med Annika Sandelin har hon gjort suveräna småbarnsboken *Säg hej!* (2017) i leporello-format som med sin dragspelsform återger en promenad till dagis på ena sidan, och vägen hem på den andra. Navet i *Hela konkarongen* är hålen i boksidorna. Redan i pärmen gapar en öppning som ringar in semesterön på titelbladet.

Hålen skapar ett driv boken igenom och Bondestam excellerar i att låta dem blicka både framåt och bakåt. En får titta noga för att uppfatta hur det svarta hålet i en jättemunk efter bladvändning blir en fullmåne. Genom öppningarna dyker figurer ner i och ut ur hål, rör och trattar som om boken levde och trollade fram sin egen tredimensionella verklighet.

Hommagen till Tove Janssons *Hur gick det sen?* (1952) är så uppenbar att baksidestextens påpekande om detta känns överflödigt. Varför inte visa tilltro till läsarnas förmåga att själva snappa upp den poängen?

Naturen som nöjespark?

Som i Janssons klassiker spelar boken på spänningen mellan trygghet och fara. Också här tappas en mamma bort och återfinns under stort jubel. "Odjursgap med vassa tänder" och vulkanöppningar som "sprakar häftigt, spisen hettar. / Vi blir stekta som små plättar" lurar ute i naturen. Riktigt rysligt blir det när fabeldjuret Stamp närapå plattar till hela bunten eller när en jättelik, King Kong-liknande nattvakt hotar äta upp dem om de inte svarar rätt på hans obegripliga nonsensgåta. Men konkarongen är seglivad och tar sig segervisst vidare till nästa uppslag eftersom den "dumma glupska" varelsen "bet / ett hål åt oss av glufsighet!".

Även om humöret är gott, kan samtidssatir skönjas. Konkarongen vill att naturen ska överraska och underhålla dem som vore den en nöjespark. Trots guidens varningar ger de sig med naiv tilltro till den egna osårbarheten oförskräckta – och mobiltelefonen redo för selfies – in i djungeln, genom öknar och upp på glödande vulkantoppar. Tematiken kring vårt klivna förhållande till naturen är hyperaktuell. Också isländska Rán Flygenrings bilderbok *Eldgos* (2022) – nominerad till Nordiska Rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2023 – utforskar vår fascination för naturen jämte exploatering av den. Här blir en grupp turister så uppeldade av att få se ett vulkanutbrott att de glömmer all försiktighet och nästan kliver i den tusengradiga lavan.

I *Hela konkarongen* är det snarare den underhållnings- och konsumentälskande kultur vi lever i som kommenteras och mildt gisslas. Bland torghandelns billiga läckerheter – ”Vilka dofter! Luften osar. / Söt flottyr i alla nosar” – grips en och annan av shoppinghysteri. De skulpturer ”från forna blomstrande kulturer” som resenärerna möter när de dras ner under vatten av en störtflod, antyds vara något som kan drabba även oss.

Översättarbragd i rasande tempo

Tempot är högt boken igenom, såväl i språk som handling. På stranduppslaget iakttar den förskräckta guiden hur ett hål slukar allt fler, medan masken ”Macke skaffar tatuering, / på köpet får han solfritering” och Ruggen jagas av en val. Visst kunde en önska sig en lugnare stund emellanåt, men som texten konstaterar ”När man glömmer vem man var / blir ens semester underbar!”. I det kaos som råder, leder ändå hålen både konkarongen och läsaren stadigt vidare.

Sömlöst vävs text och bild tillsammans för att återge denna turistlivets karusell. I mötet med en stickig kaktus är orden OJ! och AJ! i versaler klurigt försedda med taggar. Ruohonen och Bondestam ger sitt allt. Dramatiken är ständigt på topp och i bild finns ett multum finurliga detaljer och infogade texter att upptäcka och avkoda. Men boken är inte enbart deras verk. Den rimmade texten är ”fritt översatt” från finskan av Annika Sandelin. Hennes språkspittande ordglädje ligger inte bara rätt i högläsarens mun utan samspelar också suveränt med bilderna. Det kan inte ha varit lätt att få till stånd. Snarare är det en bragd värdig att ställas jämsides Ruohonen och Bondestams superba samarbete.

Maria Lassén-Seger